

Boombeheerder Marcel Wenker en collega civieltechnisch beheerder Giel Euverman hebben onlangs samen met adviseurs Michel van Ingen en Esther Rutten van Cobra Boomadviseurs een protocol voor verhardingsopdruk opgesteld. Dit moet alle neuzen één kant op krijgen binnen de gemeente. "Collega's komen al naar me toe met de vraag wat ze volgens het protocol aanmoeten met de wortelopdruk die ze tegen zijn gekomen. Dus het protocol werkt nu al", aldus Euverman.

Auteur: Karlijn Raats

If you take care of me, I'll take care of you

Civieltechnicus en bomenmannen slaan handen ineen tegen wortelopdruk

Volgens Euverman werden er in Deventer heel wat wortels simpelweg afgekapt in geval van wortelopdruk. De civieltechnici kwamen er zelf achter dat wortelkap geen structurele oplossing bood; dat de wortelgroei dan dubbel zo hard terugkwam. Ook zagen zij dat bomen en verharding op veel plekken niet samengingen. Euverman zocht daarom contact met zijn groene collega Wenker om tot werkende oplossingen te komen.

Na onderzoek viel het Euverman en Wenker op dat het aantal standaard oplossingen voor wortelopdruk in den lande beperkt waren. De beschikbare oplossingen sloten niet geheel aan op de wensen van gemeente Deventer en gaan vaak uit van slechts een vakdiscipline. Zij gingen rond de tafel met Cobra Boomadviseurs om tot een protocol te komen dat voor zowel de boom als de verharding acceptabel is.

Het protocol is een keuzemodel waarin je op boomniveau een oplossing genereert om verhardingsopdruk te beheersen. De selectiecriteria zijn gebaseerd op de uitgangspunten beleid, techniek en omgevingsrandvoorwaarden.

Wenker: "Je start met de afweging: kan het maaiveld worden omgevormd met behoud van de functie van de openbare ruimte? Als het antwoord ja is, dan doe je dat. Als het nee is, dan moet je verder zoeken naar een andere oplossing en stel je jezelf de volgende vraag: kan de

verharding omhoog? Indien ja, kijk je eerst naar de vraag: tolereert de boomsoort verhoogde gronddruk? Je kunt kiezen uit de opties toepassen 'boomontlastconstructie', 'drukspreidingsconstructie' of 'ophogen maaiveld'. Indien nee, volgt de vraag: is wortelsnoei bedreigend voor

de stabiliteit en vitaliteit van de boom? Indien nee, dan voer je wortelsnoei uit. Van Ingen vult aan dat met wortelsnoei uiteraard voorzichtig moet worden omgegaan. Voor de uitvoering zijn dusdanige eisen opgesteld dat dit op een boomtechnisch verantwoorde wijze wordt uitgevoerd.

Civieltechnicus Giel Euverman (links) en boombeheerder Marcel Wenker van de gemeente Deventer werken samen.

Zilveresdoorns, bekend om hun oppervlakkige beworteling, zijn zo'n 40 jaar geleden in de stoep direct langs een trottoirband aangeplant. Er is sprake van verhardingsopdruk. In de omgeving is voldoende groen aanwezig. Wortelsnoei of kap van de boom zijn hier mogelijke oplossingen volgens het model. het Deventer-protocol schrijft de oplossing voor.

Indien ja, stel jezelf dan de vraag: is kap van de boom acceptabel? Als dat zo is, kun je de boom kappen na een toets door de gemeente. Als kap niet acceptabel is, dan heb je bij de gemeente Deventer nog keuze uit de opties 'opname in MeerJarenOnderhoudsprogramma' en 'Uitwerken special', dat zijn nader uit te werken oplossingen waarbij de schaal vaak dermate groot wordt dat dit afzonderlijke projecten worden."

"De ene oplossing kost meer geld dan de andere", vult Euverman aan. "Daarom hebben we ook de afweging in het model verwerkt van de mate van bereidheid die een gemeente heeft om in een boom te investeren. Die geeft aan hoe belangrijk een boom is voor de gemeente. Als hij erg belangrijk is, kies je als gemeente voor een duurzame oplossing voor het behoud van de boom. Die optie is in het keuzemodel aangegeven in een bepaalde kleur: donkergroen. Wanneer een boom niet genoeg waarde (meer) heeft, kijk je naar een oplossing die gekleurd is naar een nihil investeringsbereidheid: donkerrood."

Het schema ziet er compact maar volledig uit. Euverman: "Het voordeel van dit keuzemodel voor verhardingsopdruk is dat de oplossingen niet alleen gericht zijn op de boom, maar net zoveel op de verharding. Marcel is zuinig op zijn bomen, maar ik ben zuinig op mijn verharding. We willen allebei het uiterste doen om onze 'kindjes' te behouden. Op het moment dat de verharding ergens een belangrijk functie vervult, heb ik er heel wat geld voor over om het te behouden. Met het schema bepaal ik welke oplossingen ik dan tot mijn beschikking heb waarbij ik rekening houd met de verharding én de boom."

Omdat de afwegingen en oplossingen allemaal zijn gebaseerd op boom én verharding, zal het model overleg en samenwerking tussen civieltechnici en boombeheerders in de hand werken. "Er zijn al collega's zoals assistent-wijkbeheerders naar mij of Marcel toegekomen met de vraag wat ze volgens het keuzemodel moesten doen aan de wortelopdruk die ze in hun wijk waren tegengekomen. Dat is een goed begin", verklaart Euverman. Wenker: "We merken dat er samenwerking ontstaat over het denken over

en oplossen van wortelopdrukproblemen. Dat is het beste dat je je kunt wensen op dit vlak. Verhardingsopdruk is toch één van de grootste ergernissen onder de burgers van Deventer gebleken na onderzoek. Met dit protocol kunnen we de handen ineen slaan en er écht structureel wat aan gaan doen. We zijn nu bezig om voor de navolging van dit protocol een budget te reserveren en we zijn aan het nadenken hoe het protocol in te passen in de organisatie en over welke partij de verhardingsopdrukinspecties gaat uitvoeren. Wortelopdruk is een probleem in iedere gemeente. Ik raad andere gemeenten aan om naast wortelkap, structurele duurzame oplossingen te bedenken. Het Deventer-protocol is daarvoor een goed hulpmiddel. Daarnaast heeft Cobra voor ons een digitaal programma in GeoVisia gemaakt waarin we de locaties en gradaties van wortelopdruk en de passende oplossing kunnen vastleggen. Hierdoor zijn gegevens makkelijk te inventariseren en te gebruiken"